

**ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНИЙ СВІТ ФОРТЕПІАННОЇ МУЗИКИ
М. ТЕРЕЩУК-СЕНТЮРК ТА К. РОЛЛІН, ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Олійник Ярослава Володимирівна

к.м.о., викладач

Житомирський державний університет ім. І. Франка, Україна

м. Житомир, Україна

Анотація: в статті досліджено фортепіанну творчість для дітей та молоді двох композиторів сучасності – українсько-турецької композиторки М. Терещук-Сентюрк та американської К.Роллін. Досліджено новий підхід до вивчення музичного матеріалу на прикладі творчості цих композиторів. Визначено вплив сугестопедійного методу , комплексного підходу до оволодіння фактурою музичного твору на уроках гри на фортепіано . В роботі використано методи аналізу синтезу узагальнення функціоналізації, метод пояснення, джерелознавчий, теоретичний

Ключові слова: сугестопедія, живопис в музиці, синтез мистецтв, сучасна фортепіанна музика, К. Роллін, М. Терещук-Сентюрк.

Все частіше сучасні композитори в своїй фортепіанній творчості для дітей та молоді звертаються до поєднання жанрів мистецтва, наприклад живопису з музикою, відео картин з музикою. Такий підхід позитивно впливає на розвиток музичної уяви та сприяє швидшому оволодінні музичним матеріалом. Окрім того, композитори досить часто пишуть музику саме по певній картині , або ж вдало поєднують з відео картиною в своїх роликах на ютубі. В статті розглянуто фортепіанну творчість такого напрямку двох композиторів сучасності - М.Терещук- Сентюрк та К.Роллін і її педагогічну та терапевтичну значимість у розвитку дитини(молоді).

М. Терещук- Сентюрк українська композиторка, яка емігрувала в Туреччину, проживає там і нині. В її творчому доробку багато фортепіанних

творів від жанру ліричної мініатюри до сонати , камерного ансамблю, багато аранжувань . У статті досліджено її фортепіанну творчість для дітей , для них вона написала 6 збірників музичних п'єс. Особливістю музичної мови композиторки є прості, легкі для сприйняття мелодії, романтичного характеру. Твори мають характерні назви, в яких вже є підказка художнього образу. Наприклад у збірці Музичні ескізи, є такі назви як Розповідь вітру, Розповідь неба, музична скринька, кришталева троянда,шепіт місяця. В іншій збірці «Музична веселка» п'єси мають назви «білочка», «кораблик», «кошенятко заблукало», «матусина мелодія». Збірка Музична планета також має свої унікальні п'єси такі як «Танець Попелюшки», «Океан», «Танець метеликів», «Шторм». В усіх цих збірниках багато художніх малюнків, задля розвитку образної уяви маленьких музикантів. Окрім цього, композиторка вдало презентує свої твори на ютуб каналі, де поєднує свою музику з відеопоказами природних явищ(гірські масиви, море), мультиками (короткими історіями для дітей). [1]

Такий підхід не може не захопити уяву дитини, він викликає бажання у дитини продовжувати навчання гри на фортепіано, незважаючи на складність фактурних фігурацій у творі, піаністичні труднощі. Усе це дитина долає з задоволенням, без примусу. Також психоемоційний стан дитини зазнає позитивного впливу, відбувається терапевтична дія музики на весь дитячий організм. Працює уява, пальцева дрібна моторика, зорова та слухова пам'ять. Отже, окрім музичного розвитку дитина під час таких занять отримує сеанс активної музикотерапії та арттерапії. Метод арт-терапії на уроках музики як синтез образотворчого та музичного мистецтва має психотерапевтичний вплив, тобто сприяє врегулюванню емоційного стану дітей та їх художньо-естетичному розвитку. Тобто можна стверджувати , що такий вид синтезу мистецтв є використанням методу сугестопедії. Сугестивна технологія є невід'ємною у процесі навчання музичного мистецтва, бо вже на підсвідомому рівні саме звучання музичних композицій здійснює психофізіологічний вплив на особистість. Найефективнішим засобом здійснення навчального процесу

постає сугестія як форма емоційно-вербального керування психофізіологічними реакціями людини методом навіювання через мистецтво. Таким чином відбувається активізація емоційно-почуттєвих резервів кожної особистості. Вони в результаті формують позитивну психологічну установку учнів на досягнення ними успіху, розвиваючи у них творче, нестандартне мислення, захопленість процесом навчання. [2]

Далі в статті досліджено серію фортепіанних творів К. Роллін – американської композиторки, що пише музику під впливом живопису. Чотири книги серії «Музейні шедеври»: метою створення таких композицій було представити своє композиторське бачення художнього образу в звуках фортепіано. К. Роллін у своїй педагогічній практиці також за основу пояснень певного музичного образу брала полотна відомих художників. Її творча композиторська уява та педагогічний метод полягали у синтезі двох мистецтв – художнього та музичного.

К. Роллін створила фортепіанні композиції з одноіменними назвами, що походять від відомих художніх картин, наприклад: «Весна» (художник Ботічеллі), "Поцілунок" (Клімт), «Мона Ліза» (Да Вінчі), « В чорному та золотому падає скеля» Джеймс Вістлер, «Море» (Вільям Чейз), «Зіркове небо» (Ван Гог). На просторах ютюб каналу є розміщені відео, де поєднано зображення художньої картини з музикою Роллін. Фортепіанна фактура п'єс є специфічною, зображальною, композиторка вдало використала усі звукові можливості інструменту, фактури щоб відтворити певний образ з картини. Наприклад, в творі «Starry night» (Зіркове небо), широка відстань між низьким та верхнім регістром задля створення ефекту об'єму, простору, акорди в високому регістрі та повторювані фігурації середнього регістру відтворюють ніби блиск і мерехтіння зірок в нічному небі. З точки зору фортепіанної педагогіки, такий твір дає можливість учню оволодіти різними видами техніки, виконуючи цей один тільки твір: акордової, дрібної пальцевої техніки, перехрещення (перекладення) рук, педалізації та просторово орієнтованого осягнення всього регістру фортепіано, вміння виконувати ці технічні труднощі

в одному творі. Тобто для учня стоїть завдання мислити детально над певним звуковим елементом і водночас комплексно, адже моторна пам'ять реалізується на різних рівнях виявлення свідомості людини: «Починаючись із дуже елементарних реакцій... у своїх вищих формах, вона виявляється у вигляді дуже складних навичок, які вимагають для свого утворення складної розумової роботи, розуміння принципу чи методу дії і свідомої волі» [4, с. 341]

Наступним у дослідженні є твір Карменсіта (картина Вільяма Меріта Чейза). З дитинства композиторка отримала всесторонній творчий розвиток - вивчала живопис, грала на фортепіано, танцювала. В досліджуваному творі «Карменсіта» Кетрін вдалося відтворити однойменну картину Чейза- танець молодої дівчини, використавши мелодико- гармонічну основу та ритми танцю фламенко, штрихи *staccato* та *legato*.

Отже, всі твори з цих чотирьох серій книг є легкими у сприйнятті але водночас мають свої технічні труднощі, такі як прийом мортелято, акордова техніка, різні штрихи лівої і правої рук водночас. Композиторці вдалося відтворити образ картини в мелодіях фортепіано, створивши унікальний музичний образ. Взагалі, всі її композиції цієї серії є синтезом двох мистецтв – живопису та музики. Можуть застосовуватися не лише на уроках гри на фортепіано а взагалі у лекціях курсу інтегрованого мистецтва для школярів. Тому що музика Роллін допомагає зрозуміти образ полотна, його сюжет. Тобто відбувається зворотний процес- музика цих творів оживлює зображений на картині персонаж, як це описано в дослідженні. Також як викладач Кетрін видала свої методичні посібники із цікавими та легкими у сприйнятті композиціями, які розвивали у студентів піаністів музичну уяву та технічні навички.

Висновки. Досліджувана фортепіанна творчість двох композиторів сучасності носить вагомий вклад в педагогічну діяльність вчителів та музичне мистецтво загалом, відкриває новий метод в покращенні вивчення музичного матеріалу та заохоченні до занять музичним мистецтвом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Режим доступу: https://m.youtube.com/watch?v=dxiL_GEAwA4
2. Режим доступу: <http://www.ir.dspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1923/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84.-339-342.pdf>
3. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання.: навчальний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2015. 178 с.
4. Пальчевський С. С. Сугестопедагогіка: новітні освітні технології : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005. 351 с.
5. Режим доступу: https://m.youtube.com/watch?v=MIIb702ZOHg&list=PL8rII1_d1AAc7I4UcoaC7f4wzFGwFNNXf&index=1&pp=iAQB8AUB